

8ος ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Ι. ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Λυσίας, Κατὰ Ἐρατοσθένους 4-7

Ο Ερατοσθένης ήταν ένας από τους τριάκοντα τυράννους. Κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησής τους, ο Ερατοσθένης θανάτωσε τον αδελφό του Λυσία Πολέμαρχο, ενώ ο Λυσίας διέφυγε στα Μέγαρα, χάνοντας μεγάλο μέρος από την περιουσία του. Ο Λυσίας, μόλις επέστρεψε στην Αθήνα το 403 π.Χ., παρουσιάστηκε στο δικαστήριο ως κατηγορος του Ερατοσθένη, του φονιά του αδελφού του, προσπαθώντας να αποτρέψει το ενδεχόμενο να αθωωθεί. Ο λόγος «Κατὰ Ερατοσθένους» είναι ο μόνος που εκφωνήθηκε από τον ίδιο τον ρήτορα στο δικαστήριο.

[4] Οὐμὸς πατήρ Κέφαλος ἐπείσθη μὲν ὑπὸ Περικλέους εἰς ταύτην τὴν γῆν ἀφικέσθαι, ἔτη δὲ τριάκοντα ὥκησε, καὶ οὐδενὶ πώποτε οὔτε ἡμεῖς οὔτε ἐκεῖνος δίκην οὔτε ἐδικασάμεθα οὔτε ἐφύγομεν, ἀλλ' οὕτως ὥκοῦμεν δημοκρατούμενοι ὥστε μήτε εἰς τοὺς ἄλλους ἐξαμαρτάνειν μήτε ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀδικεῖσθαι. [5] ἐπειδὴ δ' οἱ τριάκοντα πονηροὶ καὶ συκοφάνται ὄντες εἰς τὴν ἀρχὴν κατέστησαν, φάσκοντες χρῆναι τῶν ἀδίκων καθαρὰν ποιῆσαι τὴν πόλιν καὶ τοὺς λοιποὺς πολίτας ἐπ' ἀρετὴν καὶ δικαιοσύνην τραπέσθαι, [καὶ] τοιαῦτα λέγοντες οὐ τοιαῦτα ποιεῖν ἐτόλμων, ὥς ἐγὼ περὶ τῶν ἐμαυτοῦ πρῶτον εἰπὼν καὶ περὶ τῶν ὑμετέρων ἀναμνησάμενος πειράσομαι. [6] Θεόγνις γὰρ καὶ Πείσων ἔλεγον ἐν τοῖς τριάκοντα περὶ τῶν μετοίκων, ὥς εἶέν τινες τῇ πολιτείᾳ ἀχθόμενοι· καλλίστην οὖν εἶναι πρόφασιν τιμωρεῖσθαι μὲν δοκεῖν, τῷ δ' ἔργῳ χρηματίζεσθαι· πάντως δὲ τὴν μὲν πόλιν πένεσθαι τὴν δ' ἀρχὴν δεῖσθαι χρημάτων. [7] καὶ τοὺς ἀκούοντας οὐ χαλεπῶς ἔπειθον· ἀποκτινύναι μὲν γὰρ ἀνθρώπους περὶ οὐδενὸς ἡγοῦντο, λαμβάνειν δὲ χρήματα περὶ πολλοῦ ἐποιοῦντο.

ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΣ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ

Οὐμός = ο δικός μου

φεύγω δίκην = διώκομαι δικαστικά

ἐξαμαρτάνω εἰς τινα = βλάπτω κάποιον

συκοφάντης = αυτός που οδηγεί εύπορα άτομα στα δικαστήρια με σκοπό να τους αποσπάσει χρήματα. (Στη μετάφραση να παραμείνει “συκοφάντης”).

πολιτεία = το πολίτευμα

ἄχθομαι = είμαι δυσαρεστημένος

πειρῶμαι = αποπειρώμαι, δοκιμάζω, επιχειρώ, προσπαθώ

δοκεῖν, τῷ δ' ἔργῳ = να δημιουργήσουν την εντύπωση, στην πράξη όμως ...

περὶ οὐδενὸς ἡγοῦμαι = θεωρώ εντελώς ασήμαντο

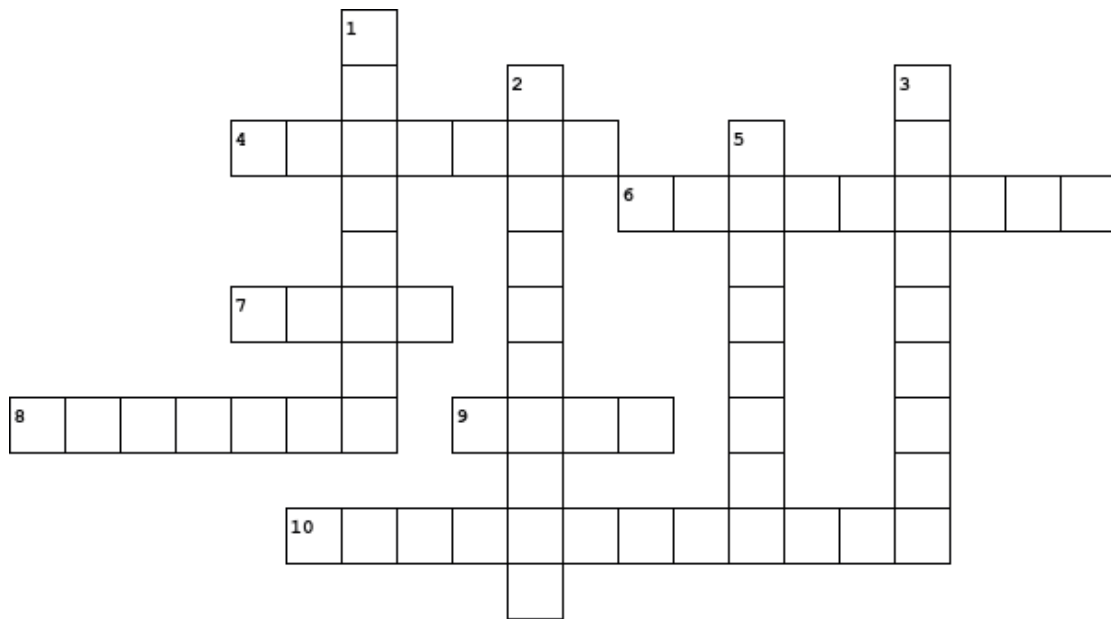
περὶ πολλοῦ ποιῶμαι = θεωρώ πολύ σημαντικό

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. [4] Οὐμός πατήρ Κέφαλος ἐπείσθη ... ἀναμνήσαι πειράσομαι. Να αποδώσετε στη νέα ελληνική γλώσσα το παραπάνω απόσπασμα, αξιοποιώντας το βοηθητικό σχολιασμό που σας δίνεται.

ΜΟΝ. 20

2. Να συμπληρώσετε την ακροστιχίδα, βασιζόμενοι σε λέξεις του κειμένου. Στη συνέχεια, να μεταφέρετε τις απαντήσεις σας με πεζά γράμματα και πολυτονικά στο τετράδιό σας.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ

4. Αρσενική αντωνυμία που δείχνει.
6. Έτσι καλείς τον Περικλή.
7. Πρόθεση της αναφοράς.
8. Την καθαρή στα αρχαία Ελληνικά.
9. Συμπεραίνει.
10. «Τό δῖς ... οὐκ ἀνδρός σοφοῦ.»
(στον Ενεστώτα)

ΚΑΘΕΤΩΣ

1. Των δικών σας.
2. Ποιῆσαι στην μέση φωνή.
3. Έτσι λέμε αλλιώς την ἀρίστην.
5. «Πάντων ... μέτρον ἐστί
ἄνθρωπος.»

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΜΕ ΠΕΖΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΟΛΥΤΟΝΙΚΑ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ	ΚΑΘΕΤΩΣ
4.	1.
6.	2.
7.	3.
8.	5.
9.	
10.	

MON. 10

3. Να αποδώσετε με δικά σας λόγια, χωρίς να επαναλάβετε λέξεις από το κείμενο, τον χαρακτηρισμό του Λυσία για τους Τριάκοντα. Δικαιολογείται ο χαρακτηρισμός με όσα αναφέρει ο ρήτορας στο απόσπασμα; Η απάντησή σας να είναι όσο το δυνατόν πληρέστερη, χωρίς όμως να υπερβαίνει τις 60 λέξεις.

MON. 10

4. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως σωστές ή λανθασμένες, σημειώνοντας δίπλα σε καθεμία (Σ) ή (Λ), αντιστοίχως.

- α. ἀφικέσθαι: είναι απαρέμφατο ενεστώτα
- β. ἑξαμαρτάνειν: το απαρέμφατο αορίστου β' είναι ἑξαμαρτεῖν
- γ. πονηροὶ: ο συγκριτικός βαθμός είναι πονηρότεροι
- δ. συκοφάνται: η δοτική πληθυντικού είναι συκοφάντεσι
- ε. τοὺς λοιποὺς πολίτας: στην ονομαστική πληθυντικού γίνεται ὦ λοιπέ πολίτη
- στ. πρόφασιν: στη γενική του ίδιου αριθμού γίνεται προφάσεων
- ζ. καλλίστην: ο αντίστοιχος τύπος στον συγκριτικό βαθμό είναι καλίονα

- η. ἔπειθον: είναι γ' πληθυντικό αορίστου β'
- θ. ἐποιοῦντο: η ευκτική ενεστώτα στο ίδιο πρόσωπο και φωνή είναι **ποιοῖνται**
- ι. εἶναι: η ονομαστική πληθυντικού του θηλυκού της μετοχής του μέλλοντα είναι **ἔσεται**

MON. 10

5. Να γράψετε τον σωστό τύπο της λέξης που σας δίνεται στην παρένθεση, για να συμπληρώσετε τις παρακάτω αρχαιοπρεπείς εκφράσεις που χρησιμοποιούμε στα νέα ελληνικά

1. ἕκαστος ἐφ' ᾧ _____ (τάττομαι)
2. τά ἀγαθὰ _____ κτῶνται (κόπος)
3. τὸ πεπρωμένον _____ ἀδύνατον(φεύγω)
4. τρόπος τοῦ _____ (λέγω)
5. ἐν _____ περιπτώσει (πᾶσα)
6. ἁμαρτίαι _____ παιδεύουσι τέκνα (γονεύς)
7. δοῦναι καί _____ (λαμβάνω)
8. σύν _____ καί τέκνοις (γυνή)
9. τηρῶ σιγήν _____ (ἰχθύς)

MON. 9

6. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους όρους της στήλης Α, επιλέγοντας από τη στήλη Β το γράμμα που αντιστοιχεί στην ορθή απάντηση και αντιγράφοντάς το στο τετράδιό σας.

A	B
1. συκοφάνται	α. κατηγορούμενο στο «οί τριάκοντα» β. αντικείμενο στο «ὄντες»
2. ποιῆσαι	α. τελικό απαρέμφατο, υποκείμενο στο «χρῆναι» β. ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο «χρῆναι»
3. καθαρὰν	α. κατηγορηματικός προσδιορισμός στο «τὴν πόλιν» β. κατηγορούμενο στο «τὴν πόλιν»
4. ἐπ' ἀρετὴν	α. εμπρόθετος επιρ/κός προσδιορισμός της αναφοράς β. εμπρόθετος επιρ/κός προσδιορισμός του σκοπού
5. τῷ ἔργῳ	α. δοτική του τρόπου στο «χρηματίζεσθαι» β. αντικείμενο στο «χρηματίζεσθαι»

MON. 10

7.α) Να συμπληρώσετε τις παρακάτω περιόδους της Νέας Ελληνικής με το κατάλληλο ομόρριζο ή ετυμολογικά συγγενές (απλό ή σύνθετο) της λέξης λέγοντες, ώστε να ολοκληρωθεί ορθά το νόημά τους:

- α. Πολλοί νέοι σήμερα εξαιτίας της χρήσης του κινητού τηλεφώνου δε χρησιμοποιούν τη γλώσσα κι έτσι παρατηρείται το φαινόμενο της
- β. Στα του Ομήρου συναντάται το ιδανικό του πολεμιστή της αρχαίας εποχής.
- γ. Ο ενός άρθρου πρέπει να προσελκύει του αναγνώστη, ώστε να συνεχίσει να το διαβάσει.
- δ. Η συντήρηση των τοπικών οδηγεί στην πολυμορφία κάθε εθνικής γλώσσας.

MON. 8

7.β) Να συμπληρώσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου της Νέας Ελληνικής με το κατάλληλο ομόρριζο (απλό ή σύνθετο) της λέξης του κειμένου που σας δίνεται, ώστε να ολοκληρωθεί ορθά το νόημά τους:

- **ἐπείσθη:** Δεν ήταν η δικαιολογία του, ώστε να του συγχωρήσουν το λάθος του.
- **ἀφικέσθαι:** Κοινός προβληματισμός των πολιτών είναι εάν υπάρχει σήμερα κάποιος ηγέτης.
- **ῥακοῦμεν:** Το αυξήθηκε λόγω της ανακαίνισης του διαμερίσματος.
- **κατέστησαν:** Δημιουργήθηκε στο δόντι, με αποτέλεσμα να λάβει άμεσα ισχυρή αντιβίωση.
- **πόλιν:** Πλήρωσε πρόστιμο στην, επειδή δεν είχε δηλώσει την επέκταση της βεράντας.
- **λοιπούς:** Μαζεύτηκαν πολλοί πιστοί για προσκύνηση των ιερών του Αγίου.
- **ἐποιοῦντο:** Κατηγορήθηκε για δημοσίου εγγράφου .

ΜΟΝ. 7

II. ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

A. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις, επιλέγοντας και γράφοντας στο τετράδιό σας τη σωστή απάντηση από τις προτεινόμενες:

1) Η πάροδος ανήκει :

- α. στα διαλογικά – επικά μέρη της τραγωδίας;
- β. στα λυρικά - χορικά μέρη της τραγωδίας

2) Η δωρική διάλεκτος ομιλούνταν:

- α. στις αποικίες της Ν. Ιταλίας
- β. στα παράλια της Μ. Ασίας

3) Οι χαρακτήρες της Οδύσσειας προέρχονται:

- α. από όλα τα κοινωνικά στρώματα
- β. από την αριστοκρατία

4) Επτά πόλεις φιλονικούσαν για την καταγωγή του!

α. Όμηρος

β. Αριστοτέλης

5) Η αγάπη του προς την Αθήνα ήταν μεγάλη (φιλαθηναϊότατος) και γι' αυτή του την προσήλωση η Αθήνα του επιφύλαξε πολλές τιμές.

α. Σοφοκλής

β. Αισχύλος

6) Οι Περσικοί Πόλεμοι αποτελούν αντικείμενο του έργου:

α. του Θουκυδίδη

β. του Ηροδότου

MON. 6

B. Να αντιστοιχίσετε τους αριθμούς της στήλης A με τα γράμματα της στήλης B (πέντε στοιχεία της στήλης B περισσεύουν).

Οι απαντήσεις να γραφούν στο τετράδιό σας.

A	B
1. Ξενοφώντειο πρότυπο ηγέτη	α. Ελένη
2. Ευριπίδης	β. δημηγορίες
3. Πλούταρχος	γ. Αγησίλαος
4. εμφάνιση από μηχανής θεού	δ. εκκύκλημα
5. κατά ποιόν μέρος της τραγωδίας	ε. στάσιμο
	στ. Περικλής
	ζ. γερανός
	η. όψις
	θ. Αντιγόνη
	ι. αθανασία της ψυχής

MON. 10

ΝΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΤΕ ΟΛΑ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΤΟ ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΣΑΣ.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!